Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

Рік видання XX

Сталінські кадри

Орган парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ, профкому і місцевкому Харківського ордена Трудового Червоного Прапора державного університету імені О. М. Горького

№ 4 (839)
СУБОТА
4
ЛЮТОГО
1956 року

Ціна 20 коп.

Рішення XIX з'їзду КП України — в життя!

Вдохновляючі документи

Важко висловити всі думки, які виникають під час читання проекту Директив XX з'їзду КПРС по шостому п'ятирічному плану і матеріалів XIX з'їзду КП України. Широкі, сміливі і по-ленінськи конкретно поставлені завдання. Робітників, колгоспників, вчених, партійних працівників — всіх примушують вони замислитись над перспективами своєї роботи, про те, що зроблено і що ще треба зробити.

Які ж завдання стоять перед колективом комуністів університету в світлі рішень з'їзду? Головне — це і далі ретельно і наполегливо вдосконалювати виховну роботу в колективі, наполегливо боротися проти шаблону і школярства, начотництва і формалізму в роботі серед студентів і викладачів. Треба домогтись того, щоб кожний студент, залишаючи стіни нашого учбового закладу, почував себе всебічно розвинутим і відмінно підготованим фахівцем, щоб він володів широтою і сміливістю мислення, необхідними для творчої праці. Тільки такі фахівці зможуть підняти на нову, вищу ступінь промисловість, сільське господарство і культуру країни, створити те, що намічено в проекті Директив XX з'їзду КПРС по шостому п'ятирічному плану.

Треба рішуче боротися проти настроїв благодушності і зазнайства, проти самозаспокоєності, прояви яких ще мають, на жаль, місце в нашому колективі.

Вдосконалення партійно-політичної, організаційно-партійної роботи повинне забезпечити новий підйом творчої думки вчених університету, тісніше пов'язати їх діяльність з практикою, чуйно ставитися до потреб виробництва.

Нехай кожний комуніст і безпартійний замислиться сьогодні над тим, яким буде його внесок в здійснення планів, директив партії, нехай критично оцінить свою минулу діяльність і скаже собі: «Адже я зробив мало, треба зробити значно більше».

О. ВОСКРЕСЕНСЬКИЙ,
заступник секретаря парткому університету.

Гаряче схвалюємо

З почуттям глибокого задоволення і гордості за свій народ, за соціалістичну Батьківщину, що гігантськими кроками простує до комунізму, прочитав я рішення XIX з'їзду Компартії України. Програма, накреслена цим історичним документом, передбачає дальший неухильний зріст промисловості і сільського господарства, підвищення культурного і матеріального рівня трудящих Радянської України.

Нам, студентам-геологам, особливо приємні ті завдання, які накреслюються в галузі геології. Подальший розвиток вугільних шахт Донбасу, Криворізьких і Керченських залізо-рудних родовищ, розвідувальні роботи по розшуку цілого ряду нових корисних копалин закликають нас ще краще, ще глибше оволодівати тим комплексом геологічних наук, які вивчаються на факультеті, щоб прийняти активну участь в рішенні завдань, поставлених партією і урядом.

А. ПЕЧЕРСЬКИЙ,
секретар комсомольського бюро геологічного факультету.

УРОКИ ЗИМОВОЇ СЕСІЇ

Пройшла зимова екзаменаційна сесія. В цьому році вона збіглась з періодом, коли вся наша країна з величезним натхненням готується до знаменної події в житті нашої Батьківщини — XX з'їзду КПРС.

Партійна організація нашого університету закликала все студентство зустріти XIX з'їзд КП України і XX з'їзд КПРС старанною, серйозною підготовкою до зимової екзаменаційної сесії і підкріпила цей заклик великою організаторською роботою в студентських масах. Проведені на всіх факультетах партійні і комсомольські збори допомогли довести це важливе політичне завдання до свідомості кожного студента і мобілізувати студентську масу на високоякісну здачу екзаменів.

Сесія пройшла в цілому організовано. Не було зривів екзаменів, графік, затверджений учбовою частиною, на всіх факультетах виконувався точно як викладачами, так і студентами.

На ряді факультетів можна назвати цілі курси, де студенти одержали тільки відмінні та добрі оцінки. Гарний подарунок XX з'їзду КПРС підготували студенти-комуністи історичного факультету, які здали всю сесію тільки на «відмінно» і «добре». Добре пройшла сесія на економічному, біологічному, хімічному, геологічному факультетах. На економічному факультеті всі студенти четвертого курсу здали сесію тільки з відмінними і добрими показниками. Такі ж показники на третьому, четвертому і п'ятому курсах біологічного факультету. Зросла кількість відмінників навчання на геологічному факультеті, де зараз вона складає 74 чоловіки.

Як правило, хороші наслідки екзаменів у студентів, які активно приймають участь в громадській роботі. Так, на історичному факультеті хороші знання на екзаменах показали студенти Г. Бабенко, І. Гнідаш, О. Куц, В. Струєв та інші.

Результати зимової сесії на радіофізичному факультеті, незважаючи на значну кількість незадовільних і посередніх оцінок, також значно кращі, ніж у попередні роки.

В цілому є всі підстави задовольнитися результатами зимової екзаменаційної сесії.

Але водночас сесія виявила чимало недоліків у постановці навчальної роботи на деяких факультетах. Так, наприклад, на факультеті романо-германської філології нараховується 12 незадовільних оцінок; набагато зросла у порівнянні з минулим роком кількість посередніх оцінок. 108 «трійок», що з'явилися замість попередніх «четвірок» і «п'ятірок», мусять стати серйозним сигналом для викладачів цього факультету.

Не все гаразд з організацією навчальної роботи на французькому відділенні, на яке припадає більше половини незадовільних оцінок. Багато студентів мають незадовільні і посередні оцінки з граматики, лексики й фонетики французької мови. Слід вітати вимогливість викладачів, які поставили до студентів серйозні, підвищені вимоги, але незаперечним є той факт, що на французькому відділенні не зважили в достатній мірі на незадовільні результати колоквіумів, не організували роботи зі студентами, знання яких викликали серйозні побоювання щодо наслідків екзаменаційної сесії.

Ряд студентів факультету романо-германської філології знизили рівень успішності. Це студенти Миронюк, Скорик (третій курс), Кононова, Кононенко, Безрідна (четвертий курс), Бородіна, Кожевнікова, Савкович (п'ятий курс) та інші. Особливу тривогу викликає зниження успішності студентів п'ятого курсу, що через півроку підуть працювати у школи.

Збільшилось число незадовільних оцінок на історичному факультеті (8 «незадовільно»), 1[illegible] студентів геологічного факультет[illegible] одержали 20 незадовільних оціно[illegible]

Аналіз результатів сесії показує що найнижчі результати сесії — на перших курсах. На історичному факультеті 7 незадовільних оціно[illegible] з восьми припадає на перший курс, з 27 посередніх на перший курс падає 18. Таке ж становище на біологічному і інших факультетах. Серед студентів перших курсів, що одержали під час сесії посередні оцінки, є навіть медалісти.

Ці факти свідчать про те, що по-перше, приймальна комісія в минулому році працювала незадовільно і не зуміла в умовах великого конкурсу відібрати гідних абітурієнтів, по-друге, що співбесіди з медалістами були проведені формально і не виявили справжнього рівня їх знань і, нарешті, що на факультетах до першокурсників не поставились з належною увагою, не допомогли їм освоїтися з незвичними для них умовами вищого учбового закладу, не налагодили контролю за їх самостійною роботою.

Учбовій частині, деканатам, кафедрам і методкомісіям факультетів треба буде глибоко вивчити і проаналізувати результати сесії, розібратися в причинах незадовільної підготовки студентів з деяких дисциплін і накреслити конкретні заходи для дальшого поліпшення учбового процесу та самостійної роботи студентів. Треба визнати, що однією з головних причин незадовільних результатів під час сесії на окремих факультетах (факультет романо-германської філології, фізико-математичний факультет і ін.) є погана організація самостійної роботи студентів і вкрай незадовільний контроль за нею з боку деканатів, кафедр і викладачів. Майже нічого не роблять в цьому напрямі і громадські організації деяких факультетів.

Необхідно також серйозно поставити питаня про тих студентів, що не бажають вчитися, завжди одержують низькі оцінки і тільки дарма займають місце в університеті. А такі студенти є майже на всіх факультетах. Взяти для прикладу хоча б студентку Кір'янову (хімфак), яка два роки сиділа на другому курсі і переведена на третій курс з двома заборгованостями, або Сорбеєву (факультет романо-германської філології), про яку Рада факультету виносила спеціальне рішення відчислити з університету, хоч ректорат чомусь не зважив на думку колективу викладачів. Досить вже панькатися з такими студентами!

В проекті Директив XX з'їзду КПРС по шостому п'ятирічному плану розвитку народного господарства СРСР на 1956—1960 рр. ставиться завдання здійснити в основному загальну середню освіту. Проект Директив вимагає також підготовки спеціалістів у вищих і середніх спеціальних учбових закладах в розмірах, що забезпечать потреби народного господарства і культурного будівництва в нашій країні. Повинна бути значно поліпшена якість підготовки спеціалістів з вищою і середньою спеціальною освітою і забезпечене докладне ознайомлення їх з останніми досягненнями вітчизняної і зарубіжної науки і техніки.

Рішення XIX з'їзду КП України і проект Директив XX з'їзду КПРС вимагають від нашого університету невтомно працювати над поліпшенням учбового процесу, випускати молодих спеціалістів, які стояли б на рівні нових відповідальних завдань, накреслених в історичних документах партійних з'їздів.

Вступаючи у другий учбовий семестр напередодні XX з'їзду КПРС, дамо урочисту обіцянку, що колектив Харківського університету не пошкодує сил для того, щоб з честю виконати завдання, поставлені Комуністичною партією перед вищими учбовими закладами.

Ряди кращих студентів університету поповнилися відмінниками-першокурсниками. Після наполегливої праці під час семестру вони з честю витримали перші університетські іспити, здали всі екзамени зимової сесії тільки на «відмінно». Фотографії частини з них вміщуємо ми сьогодні в нашій газеті. На фото: першокурсники-відмінники (зліва направо) Резніченко С. (радіофізичний факультет), Нікітіна В. (філфак), Ганоченко В. (біофак), Кривень Е. (істфак), Каніщев Ю. (філфак), Рахно З. (біологічний), Шнукач Л. (філфак).

Комуністи обговорюють проект Директив XX з'їзду КПРС

НА ПАРТІЙНИХ ЗБОРАХ ІСТОРИКІВ

Жваво пройшли відкриті партійні збори історичного факультету, присвячені обговоренню проекту Директив XX з'їзду КПРС по шостому п'ятирічному плану. Декан факультету доцент Слюсарський, відзначивши в своїй доповіді успіхи факультету в минулій п'ятирічці, приділив основну увагу висвітленню завдань факультету в наступні п'ять років.

До початку нової п'ятирічки факультет підійшов з непоганими успіхами. Випускники-історики працюють в усіх кутках нашої Батьківщини і з честю виправдовують звання вихованця ХДУ

Комуністи Струєв, Репа, Гутман, Акимова у своїх виступах гаряче схвалювали проект Директив з'їзду. Вони зупинялись також на питаннях завдань факультету в найближчий час. Як недолік, відзначали вони те, що ще не зовсім вимогливо підходить приймальна комісія до вступників, в результаті чого на факультет інколи потрапляють люди слабо підготовлені.

Товариші Колісник і Довгопол відзначили невідкладні завдання історичного факультету в справі покращення педагогічної підготовки студентів.

Секретар партбюро історичного факультету тов. Астахов у своєму виступі зупинився на завданнях наукових кадрів факультету в справі підготовки і видання учбових посібників, в справі заохочення студентів до наукової роботи шляхом публікування кращих студентських наукових робіт.

Відкриті партійні збори історичного факультету прийняли розгорнуті рішення, спрямовані на неухильне покращення учбової, наукової і громадської роботи на факультеті.

ЗАВДАННЯ ГЕОЛОГІВ У ШОСТІЙ П'ЯТИРІЧЦІ

Відбулись відкриті партійні збори геологічного факультету, які обговорили проект Директив XX з'їзду КПРС.

Доповідач декан факультету доцент П. Г. Білик і всі виступаючі одностайно схвалили нову грандіозну програму величезного зросту економічного і культурного рівня нашої країни. Комуністи і безпартійні, що виступили в дебатах, підкреслювали необхідність покращення всієї учбової, науково-дослідної і політико-виховної роботи на факультеті для забезпечення підготовки висококваліфікованих молодих спеціалістів—геологів,

Особливу увагу у виступах було звернено на наукову роботу співробітників факультету.

Комуніст професор М. В. Логвиненко запропонував просити ректорат дозволити ведення господарсько-договірної наукової тематики для геологічних виробничих організацій, зокрема з проблем газонафтоносності.

В прийнятій резолюції партійні збори геологічного факультету намітили мероприємства по пропаганді Директив по шостому п'ятирічному плану, по покращенню учбового процесу, по наближенню наукової тематики до вимог виробництва. Резолюція відзначає також, що відкриті партійні збори факультету гаряче схвалюють і підтримують проект Директив XX з'їзду КПРС по шостому п'ятирічному плану і що геологи Харківського університету всіма силами включаться у виконання грандіозних завдань шостої п'ятирічки.

«Здійснити значне розширення вечірньої і заочної вищої і середньої освіти з тим, щоб надати широкі можливості практикам, які займають інженерно-технічні посади, а також робітникам і колгоспникам діставати вищу і середню спеціальну освіту без відриву від виробництва».

З проекту Директив XX з'їзду КПРС по шостому п'ятирічному плану.

Більше уваги заочному відділу

З усіх кінців Харківської та інших областей з'їхалися на зимову екзаменаційну сесію студенти заочного відділу Харківського університету. Серед них вчителі середніх шкіл і колгоспники, працівники установ і підприємств, партійні, комсомольські і громадські працівники, військові. Всі вони зібрались зараз в університет, щоб звітувати про набуті ними за півроку знання.

Заочний відділ університету значно виріс за останні роки. Про це яскраво свідчить вже те, що збільшилась кількість студентів-заочників. Якщо в 1950 році їх було в нашому університеті 781, то зараз наш заочний відділ охоплює навчанням більше двох тисяч студентів. Це показники все зростаючого потягу широких мас до вищої освіти.

При цьому слід зазначити, що для заочного навчання в університеті відібрані кращі, найбільш підготовлені. Адже вони витримали конкурс вступників.

Зараз студенти-заочники складають зимову сесію. Перші результати свідчать про хорошу підготовленість більшості з них, про те, що вони вміють поєднувати роботу з успішним навчанням.

Значну роль в роботі заочного відділу грають педагогічні кадри, які зайняті на постійній роботі з заочниками. Слід сказати, що тут справа залишає бажати кращого. Хоч за останній час науково-педагогічний склад заочного відділу дещо і покращився, та ще й зараз відчувається недостатність викладацьких ставок. Чи нормальним є становище, коли при збільшенні контингенту студентів майже вдвоє кількість ставок для викладачів залишається без змін?

Заважає в роботі заочного відділу також і недостатність приміщень для роботи з заочниками. Це відчувається особливо гостро в ці дні, в дні сесії.

Ф. КОЛОМІЄЦЬ,
проректор по заочному відділу.

ЗИМОВА СЕСІЯ У ЗАОЧНИКІВ

Почались заняття з студентами-заочниками нашого університету.

На фото: старший викладач М. Лапіна читає лекцію заочникам з латинської мови.

Один з багатьох

В РОДИНІ Борисових знали про завітну Альошину мрію: стати вчителем. Чого ж. Діло хороше, почесне і відповідальне. Але розпочалася війна. 19-річний Олексій Борисов пішов на фронт. Сам, своїми руками, своїми силами, життям відстоював він право на навчання, мрію про десятки уважних дитячих очей, про напружену тишу класу.

І як це типово для нашої Радянської Армії, для нашої радянської дійсності: хоробрий воїн, чиї груди заслужено прикрасили чотири урядові нагороди, всю війну мріяв про саму мирну професію — професію вчителя.

В рідному селі Чутово, Полтавської області і розпочав після повернення з армії Олексій Іванович свою педагогічну діяльність. Знань було малувато, і працювати доводилось багато, іноді не досипати. Він не тільки навчає дітей, а й сам вчиться, багато і наполегливо. Але почував, що читання методичної літератури не достатньо. Потрібні були більш глибокі, систематичні знання.

В 1950 році успішно складені іспити, і Олексій Іванович — студент першого курсу заочного відділу географічного факультету.

Дисциплінований студент, відмінник навчання О. І. Борисов веде значну громадську роботу. Він староста дружної, передової по успішності групи, а під час сесії, незважаючи на велику занятість, завжди з охотою допомагає працівникам заочного відділу.

А з якою любов'ю, з якою радістю одержані в університеті знання він передає дітям! Його уроки — завжди цікаві, насичені, збагачуючі. Своїм учням Борисов прищеплює високе почуття любові до рідного краю, до рідної природи, виховує їх в дусі інтернаціоналізму. Цікаву роботу під керівництвом Олексія Івановича провадить шкільний краєзнавчий гурток. Гуртківці вивчають свій район і готуються написати про нього книгу, листуються з школярами Пекіна і Мукдена, обмінюються з китайськими друзями книгами, фотографіями, колекціями.

Закінчивши школу, вони збережуть пам'ять про хорошого вчителя, а головне назавжди збережуть в душі те хороше, чому він їх навчив.

Таких, як Олексій Іванович Борисов, людей, закоханих в свою роботу, відмінних студентів багато серед наших заочників. Від всієї душі хочеться їм побажати успішної і плодотворної роботи, великих знань, широких доріг в житті.

Р. ЧОПП.

ЛИСТ ДО РЕДАКЦІЇ

ПОТРЕБИ І ВИМОГИ ЗАОЧНИКІВ

В успішній роботі нашого курсу немалу роль відіграла допомога заочного відділу університету, але мені хочеться сказати і про ті істотні недоліки, які ще заважають нормальному систематичному навчанню заочників.

Відомо, що заочник в основному працює самостійно, і тому методичні вказівки, програми по кожному курсу йому потрібні, «як повітря». Але з 12 необхідних нам на 1955—1956 учбовий рік програм надіслано тільки... 2. А де ж ще 10? Ось чому студенти до початку сесії не змогли підготувати спецкурси з російської мови та літератури, бо не знали, чого ці спецкурси вимагають.

Не погоджено, як слід було, і питання про розміщення студентів в аудиторіях. Лише через це в перший день занять 120 студентів-заочників не могли слухати лекцій в корпусі по Раднаркомівській вулиці. Тільки на четвертий день занять почав працювати до 22 годин читальний зал.

Добре, навіть дуже добре, що студентам-заочникам надається гуртожиток. Але дуже погано, коли приходиш до гуртожитку, а тобі заявляють: «Місць немає», або коли в кімнатах немає необхідних умов для відпочинку і занять: надто свіжий потік повітря вільно проходить через необмазані щілини в вікнах. Ось чому деякі мешканці захворіли.

Є в нас, заочників, бажання, щоб прохання і зауваження наші враховував ректор. Дуже хочеться нам, щоб професор Буланкін побував на загальних зборах заочників, щоб в настільному календарі ректора з'явився запис: «1 липня 1956 року, з 19 по 20 годину — збори студентів-заочників».

А. ШЕВЧЕНКО, староста четвертого курсу російського відділення філологічного факультету, вчитель.

АСПІРАНТ І ІНОЗЕМНА МОВА*

Вивчення аспірантами іноземних мов треба розглядати як невід'ємну частину загальної підготовки наукових працівників високої кваліфікації.

Враховуючи невелику кількість годин аудиторних занять, викладачам іноземних мов необхідно так побудувати роботу в групі, щоб жодна хвилина учбового часу не пропадала марно. З другого боку, обмеженість учбового часу вимагає перенести основний наголос на самостійну роботу самих аспірантів.

Аудиторну роботу з аспірантами доцільно провадити в таких основних напрямах: по-перше, в напрямі збагачення словникового запасу і розвитку навиків перекладу і безперекладного розуміння прочитаного; по-друге, в напрямі поглиблення знання і розуміння граматичних явищ, по-третє, в напрямі розвитку розмовних навиків і, по-четверте, в напрямі удосконалення письмової мови.

Збагачення лексичного запасу аспірантів досягається, перш за все, читанням спеціальних текстів на аудиторних заняттях, а також організацією додаткового, позааудиторного читання з заучуванням активної лексики. Особливу увагу треба звертати на засвоєння аспірантами загальнонаукової і спеціальної термінологічної лексики, на ознайомлення їх з характерними для мови наукової літератури ідіоматичними виразами і фразеологічними зворотами.

Велику долю учбового часу необхідно приділяти вдосконаленню техніки роботи з словником і розвиткові навиків перекладу як усного, так і особливо письмового. Власне кажучи, письмовий переклад спеціальних текстів аспірантами з наступним редагуванням і виправленням зробленого перекладу викладачем повинен стати основним методом навчання.

Вибираючи спеціальні тексти для перекладу, треба віддавати перевагу тим з них, які можуть в той же час служити ілюстрацією деяких складних граматичних явищ і містять характерні для наукової літератури фразеологічні звороти і багату термінологічну лексику. В аудиторії аспіранти повинні виконувати усний переклад, вдома — письмовий. Доцільно також час від часу давати аспірантам завдання додому по конспектуванню іноземної літератури (рідною мовою), по складанню рефератів і коротких анотацій.

Велике практичне значення для аспірантів може мати ознайомлення їх з скороченнями слів, вживаними в загальнонауковій, спеціальній і суспільно-політичній літературі.

Граматичний курс в аспірантських групах треба розглядати переважно як повторний, зосереджуючи увагу на поглибленому вивченні і детальному аналізі складних граматичних форм і явищ, а також тих граматичних конструкцій, які не мають еквівалентів в рідній мові.

Треба поновити в аспірантських групах занедбану без всяких підстав роботу над розвитком усної і письмової мови, систематично практикувати в аспірантських групах диктанти і різноманітні інші види письмових вправ.

Велетенські завдання, накреслені проектом Директив XX з'їзду КПРС щодо поліпшення якості підготовки спеціалістів і забезпечення докладного ознайомлення їх з останніми досягненнями вітчизняної і зарубіжної науки і техніки, вимагають рішучого піднесення рівня викладання іноземних мов в університеті.

Невпинно підносячи загальний рівень вивчення іноземних мов в аспірантських групах, треба водночас наполегливо розробляти питання методики викладання, щоб на ділі забезпечити досконале володіння аспірантами однією — двома іноземними мовами.

Л. ГЕЛЬФЕНБЕЙН,
ст. викладач англійської мови.

* Закінчення. Початок див. в газеті «Сталінські кадри» № 3 від 21 січня 1956 р.

Виконуючи рішення XIX з'їзду КП України

Кафедра марксизму-ленінізму, виходячи з рішень XIX з'їзду КП України, накреслила цілий ряд заходів, спрямованих на посилення своїх зв'язків з конкретними черговими завданнями комуністичного будівництва, з життям, з виробництвом.

Колектив кафедри приступив до їх виконання. Нещодавно група викладачів кафедри відвідала завод транспортного машинобудування. Викладачі побували в цехах заводу, де ознайомились з організацією і технологічними процесами виробництва, спостерігали процес зборки найновішого тепловоза ТЕ-3, домовилися про використання в лекціях, що читаються ними на заводі, матеріалів з заводського життя.

Доцільно, щоб цьому хорошому прикладу наслідували і інші кафедри.

Н. ТЕРЕЩЕНКО
викладач кафедри марксизму-ленінізму.

ВИРОБНИЧУ ПРАКТИКУ НА ВИЩИЙ РІВЕНЬ

Більше уваги важливій справі

В звітній доповіді ЦК XIX з'їзду КП України тов. О. І. Кириченко сказав: «Не можна далі миритися з тим, що значна частина молодих спеціалістів виявляється слабо підготовленою для роботи в різних галузях народного господарства і культури. Основною причиною цього є те, що студенти нерідко проходять практику формально, не набувають необхідних професіональних навичок...».

Ці слова тов. О. І. Кириченка мають пряме відношення і до нашого університету, де ще багато є недоліків в усіх видах учбової і виробничої практики. Є вони і в організації педагогічної практики студентів.

Керуючись новою інструкцією, учбова частина вжила заходів до корінного поліпшення організації педагогічної практики в університеті, вдало підібрала факультетських і групових методистів. Факультетськими методистами затверджені викладачі університету, які мають великий досвід керівництва педагогічною практикою студентів, добре знають середню школу і вміють по-діловому організувати цю важливу справу, — Л. Я. Гіршвальд, М. П. Демченко, М. С. Новаковський, І. Г. Булашенко, Л. Л. Гельфенбейн, В. Н. Довгопол і інші.

На ряді факультетів — історичному, фізико-математичному, хімічному, а також на факультеті романо-германської філології практика вже закінчена, і вже можна підвести деякі її підсумки.

Так, на історичному факультеті педпрактика пройшла набагато краще, ніж минулого року.

Проте і тут не обійшлося без недоліків. Вибір шкіл не дуже вдало був зроблений. В школі № 29 учителі-історики ще молоді і не можуть подати студентам-практикантам належної методичної допомоги; в школі відсутні необхідні наочні приладдя; школа № 106 мала, тісна і не може прийняти більше 3—4 студентів.

Керівництво історичного факультету розмістило студентів-практикантів аж по шести школах. Внаслідок цього утворилися дуже малі групи, що ускладнило нормальне взаємовідвідування і обговорення залікових уроків. Деякі студенти історичного факультету не зовсім вдало проводили заключний етап уроку — закріплення, вагалися при виставленні оцінок учням і т. д.

Але всі ці окремі недоліки не знижують загального хорошого враження від педагогічної практики цього року на історичному факультеті. Слід також позитивно оцінити ініціативу партійного бюро історичного факультету, яке скликало спеціальні партійно-комсомольські збори для обговорення підсумків педагогічної практики.

Успішно пройшла педагогічна практика на 5-му курсі факультету романо-германської філології. На факультеті створено постійну групу методистів, якою керує досвідчений методист кандидат педагогічних наук М. Д. Левіна. Більшість методистів має великий досвід і кваліфіковано керує педагогічною практикою. Позитивним є також те, що студенти проходять практику на двох курсах — 4-му і 5-му. За два роки студенти встигають добре ознайомитися з життям школи і набути практичних навиків учбово-виховної роботи. До кожного класу прикріплюють лише одного студента, що дає йому змогу провести в своєму класі цілу систему уроків, а також організувати ряд міроприємств виховного характеру.

Менш вдало пройшла педпрактика на фізико-математичному факультеті, особливо на фізичному відділі, де студенти встигли дати лише по два уроки. Склад методистів на факультеті укомплектовано переважно з числа асистентів, які самі не знають середньої школи і не мають необхідного досвіду для того, щоб кваліфіковано керувати педагогічною практикою студентів.

Педагогічна практика в університеті ще не закінчена. В другому семестрі практику повинні пройти студенти філологічного, біологічного факультетів, факультету романо-германської філології (4 курс) і ін. Обов'язок деканатів, методкомісій, факультетських і групових методистів добре організувати педагогічну практику, вдало підібрати школи, позбутися недоліків, що спостерігалися в першому семестрі. Зокрема декани факультетів повинні з максимальною увагою поставитися до педагогічної практики, активно нею керувати, не перекладаючи цю роботу лише на методистів. Кафедра педагогіки також мусить здійснювати постійний нагляд за ходом педагогічної практики

Увага всієї громадськості університету до педагогічної практики студентів — запорука успішного її завершення.

Відповідальна ділянка підготовки спеціалістів

На історичному факультеті в цьому році педагогічна практика проведена значно краще, ніж в минулому. Студенти-практиканти перебували в школі півтора місяці і провели не по 2—3, як в минулому році, а по 6 залікових уроків. Окремим студентам в школах № 6, 13, 35 було навіть дозволено дати самостійні (пробні) уроки, які проводяться студентами без керівника.

Студенти-практиканти провадили значну виховну роботу серед учнів школи. Під керівництвом класного керівника вони влаштовували бесіди, збори учнів, організовували історичні вечори, випуск стінних газет, водили учнів до музеїв і т. д.

Треба сказати, що студенти п'ятого курсу істфаку серйозно поставилися до проведення педпрактики, старанно готувалися до занять, враховували вказівки вчителів, керівників педпрактики і давали залікові уроки на «відмінно» та «добре». Особливо хороше провели практику студенти Шиловцев, Вельцман, Абрамов, Мігаль, Булах, Кадеєв, Радченко. Але, на жаль, так поставилися до практики не всі. Зокрема, студентка Сьомочкіна не завжди старанно готувалася до занять і два рази настільки погано дала уроки, що фактично зірвала їх. Серйозні недоліки були на уроках студентів Гуляєвої, Мойсеєнко.

Після закінчення педпрактики в кожній школі, разом з учителями, директором і завучем, були підведені підсумки проведеної практики, відзначені позитивні моменти, вказано і на недоліки, які мали місце як в справі організації проведення практики, так і з боку студентів-практикантів. Це, безумовно, принесло певну користь.

Студенти п'ятого курсу за півтора місяці перебування в школі придбали відповідний досвід, певні навики роботи, випробували свої сили і переконалися ще раз, яка відповідальна і приємна професія вчителя. Скоро вони закінчують університет, поїдуть працювати, і досвід, набутий під час практики, обов'язково їм пригодиться.

В. ДОВГОПОЛ.

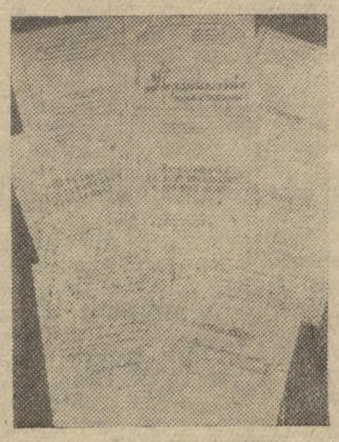

Поліпшити педагогічну підготовку студентів, наблизити кафедри до середньої школи — такі завдання стоять зараз перед університетом. Одним із засобів педагогізації учбового процесу є відповідний добір курсових робіт. Частина їх повинна присвячуватися питанням, безпосередньо зв'язаним зі школою, з методикою викладання. На біологічному факультеті в цьому напрямку зроблено першу спробу. Курсова робота студентки К. Гапонової присвячена виготовленню вологих препаратів в середній школі, студентки Л. Касьяненко — обладнанню шкільного акваріума (див. фото).

Фото О. КУЗІНА.

Справедливі вимоги геологів

Конференцію викладачів і студентів геологічного факультету, яка відбулась у минулому семестрі і була присвячена наслідкам виробничої практики, зустріли на факультеті з великим інтересом.

Виступаючі відзначили покращення підготовки та умов навчальної і виробничої практики, але поряд з цим указали і на цілий ряд недоліків та хиб в ній.

Як недолік в проведенні польової виробничої практики було відзначено те, що студенти при її проходженні позбавлені допомоги з боку викладачів факультету, і все керівництво практикою здійснюється робітником геологічної партії.

Ненормальним є також становище, коли бухгалтерія видає кошти на переїзд до місця проходження практики з запізненням в 5—7 днів, а це приводить до того, що практиканти з запізненням прибувають на місце організації геологічних партій і змушені відшукувати їх в горах чи в тайзі.

Істотним недоліком в проведенні практики є також і те, що студенти від'їжджають на практику майже зовсім не знайомлячись з найпростішою апаратурою, спорядженням та буровим устаткуванням, якого, до речі, бракує факультету.

Навіть такого приладдя, як гірничі компаси, без яких не можуть вестися геологічні роботи, невистачає на факультеті. Один компас припадає на 7—10 практикантів, а придбати компаси можна лише за готівку, на що бухгалтерія коштів також не відпускає.

Чи можемо ми миритися з тим, говорила студентка четвертого курсу Борова, що учбова практика на першому та другому курсах відбувається без топографічних карт, а користуватись доводиться якимись саморобними схемами?

Керівники практики у своїх виступах зупинялись на необхідності організації навчального майданчика, де б були зосереджені станки для проведення свердловин та інструмент для інших гірничих виробок.

Методична конференція, в скликанні якої ініціативу проявило керівництво факультетського відділення СНТ, пройшла на високому організаційному рівні. Поставлені конференцією завдання зобов'язані негайно реалізувати деканати і кафедри факультету. Це дозволить піднести якість виробничого навчання студентів (як одного з основних засобів підготовки молодих спеціалістів) на рівень завдань, поставлених проектом Директив XX з'їзду КПРС.

Доц. Д. НАЗАРЕНКО

В ПОРЯДКУ ОБГОВОРЕННЯ

Про культуру дійсну і мниму

На наших комсомольських і профспілкових зборах, в стіннівках ми багато говоримо про успішність студентів, стан дисципліни, політико-виховну роботу, про те, що ми повинні дати країні висококваліфікованих спеціалістів. Все це вірно. Але чомусь обходимо одне важливе питання — про підвищення рівня культури наших студентів.

Нам — студентам — доводиться зустрічатися з своїми товаришами по навчанню переважно на лекціях і бувати разом по 6—8 годин. Як правило, на факультеті ми бачимо їх охайно і чисто одягненими, ввічливими, культурними людьми.

А ось нещодавно нам довелося пробути разом цілий місяць. Робота в колгоспі, важкі умови, відсутність «пап і мам», міського звичного комфорту явилися для нас серйозним випробуванням. І тут ми зустрілися з рядом фактів, про які не можна не згадати.

Студентка С. виїхала на роботу з перламутровим манікюром, а в колгоспі перестала розчісуватися і, як прилипли в перший день до її шароварів реп'яхи, так вона з ними і проходила до самого від'їзду. Студентка К. ходила весь час в подраних на колінах панчохах і байдуже відмахувалася від наших товариських зауважень. Студент П. захворів і висловив думку, що його, мабуть, «зглазили». Я прийняв ці слова за жарт, але він з усією серйозністю став запевняти, що є люди, які знають «слово», що і він не вірив, поки у них сусідка не наврочила корову, що в дитинстві його теж «зглазили» після виступу в самодіяльності, і лише шептуха його врятувала. І це говорив товариш, який з діамату має четвірку!

В університеті прокотилася хвиля весіль: цей рік високосний, ось деякі і вважали, що одружуватися в 1956 році недобре. У дівчат з кімнати № 20 трагедія — розбили дзеркало.

Все це поодинокі факти, але вимушують зробити висновок, що у деяких наших студентів культура має форму лише зовнішніх надбань, так би мовити, «для людей» і не стала внутрішньою невід'ємною рисою.

Та хіба тільки під час поїздки довелося нам зіткнутися з подібними фактами? Значна частина дівчат взяла за моду і вдень і вночі розгулювати по гуртожитку, приймати гостей, виходити на виклик — в халатах. Халати — це одяг, який слід надівати при туалеті, господарській роботі, а не красуватися в громадських місцях. Згодьтеся: коли по читальному залу йде дівчина, придержуючи рукою полу халата, на якому бракує гудзиків, без панчіх, човгаючи по підлозі тапочками з затоптаними задниками — це неприємна картина. Треба зовсім забути повагу не тільки до оточуючих, але і до самої себе, щоб не почувати ніякого сорому за свій вигляд.

Було б звичайно невірним обмежуватися прикладами лише з боку дівчат. Але хлопці в побуті ведуть себе якось охайніше, принаймні спокійно приймають зауваження і виправляються. Так, двох жильців нашої кімнати — Б. і К. ми навчили, нарешті, застилати за собою ліжко. Залишилося нам ще привчити К. сидіти на стільцях (а не на чистому ліжку) і виходити з кімнати курити та не кидати недокурки під ліжко.

Буває, що ми грубіянимо, ображаємо товаришів криком, негарним словом. А як добре сказав колись Сервантес: «Ніщо так дешево нам не коштує, ніщо так дорого не цінується, як ввічливість». Якщо вранці поздоровкатися, побажати в їдальні доброго апетиту, в трамваї уступити місце старшому, а потім влаштувати іменини з танцями, радіолою і до ранку не давати товаришам відпочивати, як роблять частенько дівчата з другого поверху, — це та сама зовнішня, нікому не потрібна форма ввічливості.

Ми закінчуємо університет. І дуже погано, якщо дехто з нас вийде в життя з повною упевненістю, що він високоосвічена, висококультурна людина, а ця культура буде лише показною, зовнішньою. Запобігти цьому—наше завдання. Шлях—відверта розмова на цю тему в гуртожитку, на зборах, на сторінках газети.

Ю. ЖАМОЙДО,
студент 5 курсу філологічного факультету.

В НАСТУПНОМУ СЕМЕСТРІ

Кафедра кількісного аналізу почала підготовку до другого семестру. Товариші Томенко і Копиловська готують задачі по практикуму з кількісного аналізу для студентів другого курсу. Вперше на кафедрі заняття по кількісному аналізу буде проводити молодий викладач Є. Титов. Зараз він старанно готується до цих занять.

Професор Л. Андреасов прочитає в наступному семестрі теоретичний курс з кількісного аналізу, а практичні заняття буде вести тов. С. Невструєва. Багато доведеться кафедрі попрацювати з дипломниками. 8 студентів-випускників виконають на кафедрі дипломні роботи. Їх цікавлять актуальні, важливі теми. Так, студентки Бахмутська і Дубова розроблятимуть методи швидкого контролю виявникових ванн для простої і кольорової фотографії. Цю роботу кафедра виконує по домовленості з Харківською кінофабрикою.

Багато цікавих робіт виконають члени студентського наукового гуртка при кафедрі кількісного аналізу. Учасники його будуть займатися розробкою методів визначення pH зафарблених вод парових котлів паровозів. Ця робота виконується при тісному зв'язку з кафедрою хімії Харківського інституту інженерів залізничного транспорту ім. С. М. Кірова.

Крім того, працівники кафедри продовжують свої дослідження з питань сольватації в неводних розчинах. Буде підготовлено ряд наукових праць до друку.

Проф. Л. АНДРЕАСОВ,
завідуючий кафедрою кількісного аналізу.

Закінчилась зимова екзаменаційна сесія. Після напруженої роботи можна добре відпочити. Студент четвертого курсу філологічного факультету Г. Шеїн (на фото праворуч) здав всі екзамени на «відмінно» і їде відпочивати додому, в рідний колгосп.

Його співкурсник Ю. Глазков теж добре здав екзамени. Він проведе свої канікули в будинку відпочинку. Пройде небагато часу і друзі зустрінуться, щоб з новими силами взятися за навчання.

Харківський філіал Географічного товариства Союзу РСР

Географічне товариство Союзу РСР — одне з найстаріших географічних товариств у світі — засноване 6 серпня 1845 року в Петербурзі по ініціативі адмірала Ф. П. Літке при активній участі видатних вчених того часу професора Арсеньєва, академіка Бера, першого російського кругосвітнього мореплавця адмірала Крузенштерна та інших.

Експедиції і наукові відкриття Міклухо-Маклая, Пржевальського, Сєверцова, Потаніна, Пєвцова, Обручова, Руборовського, Козлова, Мушкетова, Комарова і багатьох інших створили російському Географічному товариству всесвітню славу.

Першою великою експедицією товариства була експедиція 1847 року на Урал. В 1885 році була організована велика Сибірська експедиція, яка дістала багаті матеріали з картографії, орографії, ботаніки, зоології і геології Східного Сибіру.

Під час експедиції 1907—1909 років П. К. Козлову вдалось зробити важливі археологічні відкриття в Центральній частині Гобі, в руїнах Хара-Хото. Була знайдена ціла бібліотека (коло 2 тисяч книг), багато рукописів і сувоїв на монгольській, китайській, тібетській і інших мовах.

Роботи експедицій Географічного товариства мають важливе значення: вони розкрили для науки великі, невідомі простори Сибіру, Азії і інших районів, які до цього зображувались на карті білими плямами. М. М. Пржевальський указував, що до експедицій Географічного товариства поверхня Центральної Азії була відома менше, ніж поверхня місяця. Робота товариства дала великі наукові і практичні результати для дослідження вод нашої країни і всієї земної кулі.

В радянський час організовано багато філіалів і відділів Географічного товариства. В 1947 році такий філіал був заснований і в нашому місті. Він складається з двох відділів — відділу фізичної географії і відділу економічної географії. 60 наукових працівників, вчителів, студентів ведуть тут цікаву і потрібну роботу.

Значний вклад у справу популяризації науково-географічних знань, в обмін досвідом вносять дійсні члени Географічного товариства, викладачі нашого університету, доцент М. А. Демченко, доктор географічних наук професор М. І. Дмитрієв, доценти Ф. Н. Трипілець, В. Н. Нікітін, П. І. Гордєєв, М. В. П'ятигорський і інші.

Велику увагу приділяє Харківський відділ товариства популяризації географічних знань серед вчителів середніх шкіл, студентів та широких мас населення. Члени товариства виступають з доповідями, приймають участь у семінарах вчителів-географів середніх шкіл, читають лекції на підприємствах. В літній період товариство організовує екскурсії. Студенти, члени Географічного товариства, приймають активну участь в його роботі. Так, наприклад, студенти третіх і четвертих курсів були в експедиції, де зібрали цікавий матеріал. Але можна і треба притягти до постійної, цілеспрямованої роботи в Товаристві більшу кількість студентів-географів.

Будемо своєю працею продовжувати славні традиції наших вчених і старших товаришів!

Г. БОНДАРЕНКО,
студентка п'ятого курсу географічного факультету.

ПО КУЛЬТУРНИХ ЗАКЛАДАХ НАШОГО МІСТА

Багатства відділу рідкої книги ЦНБ

ЦЕНТРАЛЬНА наукова бібліотека була заснована одночасно з університетом. Початок фонду бібліотеки був покладений придбанням В. Н. Каразіним 3219 книг. З того часу фонд книг в ЦНБ виріс до 1 110 000 томів і відзначається великою різноманітністю: рукописи, книги всіх часів, починаючи з перших років книгодрукування, різних народів, на багатьох мовах світу.

Роботу по виявленню і систематизації рідких книг веде спеціальний відділ. В ньому зібрано 22 тисячі стародрукованих і рідких книг.

В бібліотеці є автографи Наполеона, Катерини II, Павла I, Людовика XVI і інших. Багато тут латинських, грецьких рукописів. Зберігається цікавий індійський рукопис на листках пальми.

Зберігаються в бібліотеці чотири листи великого українського письменника І. Франка до Н. Кобринської, лист М. Коцюбинського до Сумцова, листи Бекетова, рукописи П. Грабовського.

Автографи багатьох видатних вчених і письменників є на книгах, і робітники бібліотеки працюють над їх виявленням. Так, недавно був знайдений автограф Ампера на його книзі «Общее исследование интегралов дифференциальных уравнений в частных производных» 1814 року видання.

В бібліотеці є також 19 інкунабул — першодруковані книги, видані до 1500 року. Серед них «Начала» Евкліда, видані у Венеції в 1482 році, «Нюрнбергська хроніка» видання 1493 року.

Багато книг XVI—XVIII століть. Зберігаються видання творів Галілея, Кеплера, Яна Амоса Каменського, енциклопедія Дідро і багато-багато інших.

Великий інтерес являють російські стародруковані книги. Серед них багато з Петровської епохи. У відділі рідкої книги зберігається перша російська газета «Ведомости московские», що видавались Петром I, перший російський арифметичний підручник «Арифметика» Магницького, а також «Российская грамматика» Ломоносова.

В бібліотеці знаходяться також три екземпляри першого видання «Слова о полку Игореве» 1800 року, видання Н. І. Новікова, твори Радіщева, прижиттєві видання Пушкіна, Герценівський «Колокол» і «Полярная звезда». В нашій бібліотеці зберігається також перше німецьке видання «Капітала» К. Маркса (1867 рік) і перший російський переклад його 1872 року, перші видання творів Володимира Ілліча Леніна, перша легальна більшовицька газета «Новая жизнь».

Відділ рідкої книги обслуговує екскурсії студентів, що вивчають історію книги, допомогає художникам, акторам харківських театрів в їх роботі над новими спектаклями.

Часто одержуємо ми листи з багатьох наукових закладів Радянського Союзу і від окремих вчених, яких цікавлять рукописи і рідкі книги, що зберігаються в бібліотеці.

Працівники відділу систематично працюють над виявленням рідких видань і над популяризацією цінного фонду бібліотеки. На жаль, студенти філологічного, історичного і інших факультетів не часто заходять в цей відділ. А тут вони змогли б побачити багато з того, про що слухають на лекціях.

В. МАЗМАНЬЯНЦ,
учений секретар ЦНБ.

Для покращення підготовки викладачів ботаніки

25 січня відбулось об'єднане засідання кафедр нижчих і вищих рослин і ботанічного саду, присвячене поліпшенню підготовки студентів-біологів до викладання ботаніки в середній школі. З доповіддю виступив голова методичної комісії біологічного факультету т. Гельфенбейн. Доповідь викликала жваву дискусію, в якій взяли участь проф. Л. Шкорбатов, проф. Ю. Прокудін, доц. Н. Дідусенко, доц. М. Олексієнко, доц. т. Ярошенко. Об'єднане засідання прийняло докладну постанову, в якій накреслило широку програму заходів рішучого поліпшення підготовки студентів біологічного факультету до викладання ботаніки в середній школі.

Слідами наших виступів

„Відновити роботу семінару"

10 грудня в нашій газеті був опублікований лист до редакції, в якому повідомлялось про те, що на фізико-математичному факультеті припинив роботу теоретичний семінар. Як повідомило редакцію партійне бюро фізико-математичного факультету, теоретичний семінар викладачів факультету відновив свою роботу. В семінарі приймає участь коло 25 викладачів факультету. Наступне заняття семінару відбудеться 14 лютого. Доцент О. С. Лейбін зробить доповідь про кібернетику.

ГЕНІЙ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

(До 200-річчя з дня народження Вольфганга Моцарта)

29 січня цього року за рішенням Всесвітньої Ради миру всі прогресивні народи світу відзначили 200-річчя з дня народження геніального композитора, великого сина австрійського народу Вольфганга Амадея Моцарта.

Вольфганг Моцарт вписав в історію світової музики одну з найяскравіших сторінок. Творчість його поістині геніальна і незрівнянна по продуктивності. За коротке 36-річне життя він створив коло тисячі творів, серед яких 50 симфоній, 20 опер, 45 концертів для різних інструментів, величезну кількість інших творів.

Щоб уявити музичну обдарованість Моцарта, варто лиш нагадати, що уже в 4 роки він диктував для запису своєму батькові п'єси власної творчості. 6-річним хлопчиком Вольфганг давав концерти у Відні й інших містах, вражаючи вишукану, розбалувану знаменитостями публіку виключним слухом, здібністю композиції, віртуозністю гри і диригування.

З того часу Вольфганг Моцарт безперестанно подорожує по Європі.

Заздрісні музиканти і пересичена публіка влаштовують Моцарту принизливі випробування. Його примушують грати по пам'яті, закривають клавіатуру платком чи шарфом, що, звичайно, втомлювало композитора, підривало його творчі сили.

Проте ніщо не змогло зупинити творчий ріст генія. Опери «Дон Жуан», «Весілля Фігаро», симфонія до-мажор («Юпітер») і інші моцартівські творіння ясніше всього доводили, що це був справді музичний геній.

Інтриги і заздрість (особливо придворного диригента Антоніо Сальєрі) вкоротили життя композитора. Відчуваючи близьку смерть, Моцарт створив неперевершений «Реквієм», що став мірилом музичної досконалості.

В Росії Моцарта оцінили разом з проникненням його перших творів. Його опери ставились і йшли з великим успіхом у Петербурзі, Москві та інших містах.

Російський дослідник Улибишев перший створив капітальну біографічну роботу про Моцарта. Творчість Моцарта знайшла широкі відгуки серед російських музикознавців і композиторів.

Радянські народи свято шанують пам'ять геніального сина австрійського народу, видатного композитора Вольфганга Моцарта.

Г. МАТВІЙЧУК.

Незабутні враження

НАРИС

Мені хочеться поділитися з читачами нашої газети враженнями від поїздки до Москви, куди я їздив в складі групи студентів-істориків на виробничу практику. Ми не бували на підприємствах і будовах. Об'єктом нашого вивчення були скарбниці історичних пам'ятників, історичні та визначні місця, якими так багата рідна столиця.

Дуже цікаві і надзвичайно дорогі для всіх трудящих документи та експонати зберігаються в Центральному музеї В. І. Леніна. Коли пройдеш по всіх залах, ознайомишся з усім тим, що тут зберігається, перед тобою ніби відкривається велична панорама, що красномовно і зворушливо розповідає про життєвий шлях і діяльність вождя.

Багатьох дивує надзвичайна скромність і простота В. І. Леніна. Про цю рису його характеру свідчить цілий ряд документів та експонатів. Ось під склом пожовклий від часу аркуш паперу з підписом Леніна. Виявляється, що це — строга догана управляючому справами Кремля Бонч-Бруєвичу «за безпідставне підвищення» зарплати голові Раднаркому В. І. Ульянову-Леніну з 500 до 800 карбованців. Зберігається написаний рукою Леніна лист до колективу сукняної фабрики м. Клинці у відповідь на подарунок (відріз сукна на костюм), піднесений колективом фабрики Леніну. Подякувавши за подарунок, Володимир Ілліч пише: «скажу вам по секрету, что подарков мне посылать не нужно...».

А ось біля однієї з вітрин зібралася група людей. Затамувавши подих, мовчки дивляться вони на пальто, пробите кулями. У цьому пальті був Ілліч, коли він виступав перед робітниками одного з московських заводів і коли було вчинено підлий замах на його життя.

А ось перед відвідувачами лежить проста, зеленого кольору слюдяна ручка з пером «рондо». Цією ручкою в жовтні 1917 року В. І. Ленін підписав перші декрети Радянської влади.

Побували ми і в Московському Кремлі. З нетерпінням чекали цього дня і от, пройшовши старовинні Боровицькі ворота, вступаємо на територію Кремля. Кремль розташований на високому бугрі, що здіймається біля Москви-ріки і відкривається поглядові вже здалеку золотоглавими соборами і білими палацами.

За останні роки в Кремлі проведено великі реставраційні роботи, які дали змогу відновити початковий вигляд багатьох пам'ятників. Значний інтерес викликає прекрасний Архангельський собор, побудований у 1505—1509 роках.

На території Кремля стоїть славнозвісна «Царь-пушка» — дивовижний витвір російської ливарної справи. Її вилив у 1586 році Андрій Чохов. Вражають незвичайні розміри цієї гармати. Вага її 40 тонн, калібр 89 см, а довжина гармати 5 метрів 34 сантиметри. Не поступається перед нею і відомий «Царь-колокол». Його діаметр дорівнює 6,6 метра, а висота 5,8 метра, вага ж — понад 200 тонн. Цей колокол відлито в 1733—1735 роках для одного з кремлівських соборів.

З цікавістю оглядали екскурсанти Збройову палату. Тут експонуються різні види російської зброї, зразки прикладного мистецтва, багато різних речей унікального характеру. З захопленням роздивляються екскурсанти на кольчугу легендарного Єрмака, в якій він загинув у холодних хвилях Іртиша. Ця кольчуга була знайдена через 100 років після загибелі Єрмака у сибірських татар. Загальний вплив викликає кишеньковий годинник роботи Броннікова, виготовлений цілком з пальмового дерева, крім волоска, тонкої роботи ланцюжок, вирізаний з суцільної слонової кістки, в якому нараховується 20 тисяч кілець. 35 років вирізував майстер цей ланцюжок. Зберігається в Палаті багато золотих речей, різноманітного посуду.

Багато цікавого узнали ми про Кремль, цю чудову скарбницю російської історії, яка стала доступною для трудящих нашої Батьківщини.

Глибоке враження залишив і огляд Останківського палацу-музею, в якому все зроблено руками кріпаків. Тут зберігається віолончель кріпака Івана Батова, що в свій час дістала загальне схвалення не тільки в Росії, а й за її межами. У цьому палаці була прекрасна хорова капела з кріпаків, якою керував чудовий знавець музики і друг М. І. Глінки Ломакін. Ця капела була запрошена для участі в прем'єрі опери Глінки «Іван Сусанін» і майстерним виконанням хорів дістала загальне визнання столичної публіки.

Ми відвідали майже всі музеї Москви, побували на виставці картин Дрезденської галереї, у висотній будові МДУ. Ну, і обов'язково побували на сільськогосподарській виставці, яка всім дуже сподобалась.

Якось я зайшов у павільйон УРСР, розговорився з черговим по павільону агрономом. Він розповів мені про роботу павільйону, про те, що павільйон відвідує щодня 60—70 делегацій працівників сільського господарства з братніх республік, які переймають досвід українських колгоспників, діляться досвідом своїм.

Скрізь, де ми бували, нас тепло привітно зустрічали, хоч таких як ми в столиці щодня перебувають тисячі. Ми вивезли з Москви незабутні враження. Практика збагатила і розширила наші знання.

І. БАБЕНКО,
студент історичного факультету.

Редактор Г. ПОПОВ.

Адреса редакції: Університетська вул., 27, телефон 2-72-01, додатковий 64. Друкарня Вид-ва ХДУ. БЦ 01622. Зам. 236 Тираж 1500.